

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Son yıllarda, ülkemizin tarih ve doğa mirasını korumakla yükümlü olan kurumların, tersine bir yaklaşım benimsediği ve koruma altındaki sit alanlarının statüsünün düşürülerek imara açılmasına olanak tanındığı görülmektedir. Özellikle, tarihi ve kültürel değeri tescillenmiş alanların "3. derece sit" statüsüne düşürülmesi suretiyle imara açılması, telafisi imkânsız zararları beraberinde getirmektedir. Türkiye, UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde ve Dünya Mirası Geçici Listesi'nde çok sayıda kültürel ve doğal varlığa sahiptir. Ancak, son yıllarda alınan kararlar ve mevzuat değişiklikleri, bu varlıkların geleceğini tehdit etmektedir.

Muğla'daki Iasos ve Knidos Antik Kentleri, Antalya'daki Myra, Rize Çamlıhemşin Fırtına Vadisi ve Perge gibi pek çok tarihi alan, rant odaklı politikaların tehdidi altındadır. Dahası, Bodrum Göl Mahallesi, Datça Murdala Mevkii ve Kissebükü gibi sit alanlarının korunması için yurttaşlar ve yerel yönetimlerin açtığı davalar ve kazanılan mahkeme kararları dahi göz ardı edilerek yeni statü değişiklikleri yapılmaktadır.

Muğla Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından alınan kararlar, mahkemeler tarafından hukuka aykırı bulunarak iptal edilmesine rağmen, bu kararlar tekrar tekrar gündeme getirilmekte ve sit alanları rant baskısı altına alınmaktadır. Özellikle, Bodrum Göl Mahallesi'nde mahkeme kararlarıyla korunması gereken 1. derece arkeolojik sit alanlarının 3. dereceye düşürülerek yapılaşmaya açılması şüphe uyandırıcıdır.

Bodrum, Datça ve diğer turistik bölgelerde, özellikle sahil şeridinde bulunan tarihi ve doğal sit alanlarında benzer uygulamalar hız kazanmış ve yüksek yargı organlarının iptal kararlarına rağmen statüleri değiştirilmektedir. Mahkemeler tarafından iptal edilen planlar, farklı adlar bulunarak ve hukukun arkasından dolanarak tekrar gündeme getirilmektedir.

Bilim insanları, bu alanlarda yapılan statü değişikliklerinin sadece tarihsel ve arkeolojik değerleri değil, aynı zamanda ekolojik dengeleri de yok ettiğini vurgulamaktadır. Knidos'taki kazılar, antik ticaret yolları ve flora-fauna ilişkisini gözler önüne sererken, Latmos ve Myra gibi alanlarda yapılan kazılarda, doğal kaynakların nasıl kullanıldığına dair kritik bilgiler de bulunmaktadır. Bu alanlarda yaşanan imar hareketleri, sadece tarihi eserleri yok etmekle kalmamakta, aynı zamanda bilimsel verilerin gelecek nesillere ulaşmasını da engellemektedir.

Bu nedenlerle, son iki yıl içerisinde Türkiye genelinde, hangi sit alanlarının statüsünün düşürüldüğü, bu değişikliklerin hangi gerekçelerle yapıldığı, ilgili kararların bilimsel dayanaklarının olup olmadığı ve yapılaşmanın buralardaki ekosistem ve arkeolojik miras üzerindeki etkilerinin araştırılması gerekmektedir. TBMM'nin, bu rant odaklı politikalara dur demesi, tarihi ve doğal alanlarımızı bilimsel kriterler ışığında koruyacak yasal ve idari tedbirleri alması şarttır.

Bu nedenle, Anayasa'nın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Süreyya Öneş Derici
Muğla Milletvekili

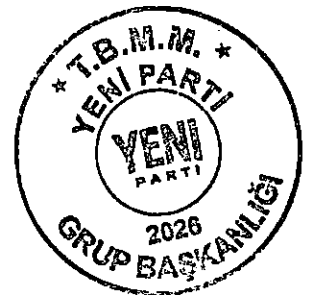

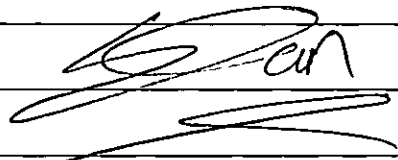
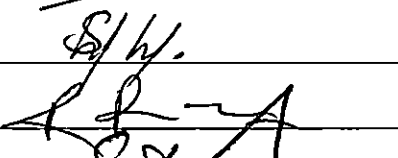
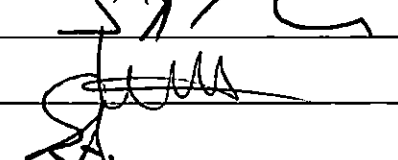
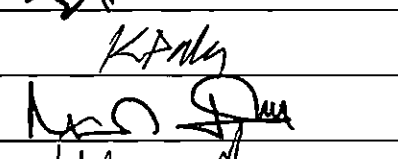
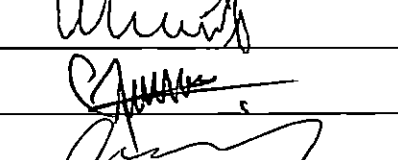
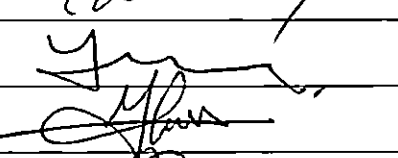
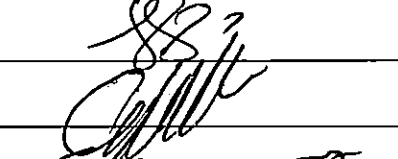
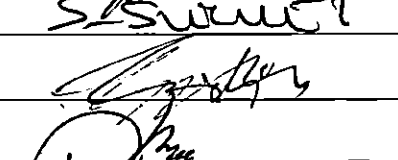
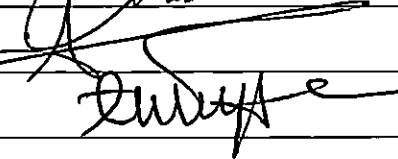
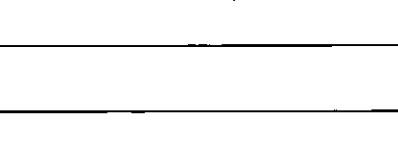
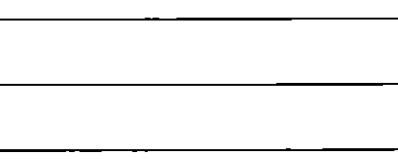
GEREKÇE

Tarih ve doğal mirasımız, gelecek nesillere bırakacağımız en büyük değerlerden biridir. Ancak, plansız ve imar odaklı politikalar sonucu bu miras giderek tahrip edilmekte, çoğu kez telafisi mümkün olmayan zararlar oluşmaktadır. Türkiye’de 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, kültürel ve doğal varlıkların korunmasını düzenlemektedir. Ancak, son yıllarda bu kanun dikkate alınmadan verilen kararlar ve yönetmelik değişiklikleri ile koruma alanları hızla daraltılmakta ve imara açılmaktadır. Avrupa Konseyi’nin Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi’ne taraf olan ülkemizin, uluslararası yükümlülüklerine rağmen kültürel miras alanlarını korumakta yetersiz kaldığı ortadadır.

Son iki yıl içerisinde Türkiye genelinde, hangi sit alanlarının statüsünün düşürüldüğü, bu değişikliklerin hangi gerekçelerle yapıldığı, sit statüsü düşürülen alanlarda herhangi bir inşaat faaliyeti olup olmadığı, bu değişikliklerin bilimsel raporlar ışığında mı yoksa imar odaklı talepler doğrultusunda mı gerçekleştirildiği ve tahrip edilen alanların eski haline dönmesi için herhangi bir restorasyon planı hazırlanıp hazırlanmadığı gibi konuların aydınlatılması gerekmektedir.

Şimdi harekete geçilmezse, tarihimize ve kültürümüze dönüşü olmayan zararlar verilmiş olacaktır. Türkiye’nin arkeolojik ve doğal mirasını koruyabilmesi için, sit alanlarındaki statü değişikliklerinin yapılmaması ve imar odaklı girişimlerin engellenmesi gerekmektedir. Özellikle antik kentlerimizde gerçekleştirilen statü değişiklikleri sonucu oluşan fiziksel, kültürel ve bilimsel tahribatın boyutlarının araştırılması, ülke genelinde son iki yıllık sürecin tespit edilmesi, hangi alanlarda geri dönülmesi güç zararlar meydana geldiğinin ortaya konması gerekmektedir. Bu nedenlerle, yukarıda belirtilen hususların araştırılması amacıyla Anayasa’nın 98’inci, TBMM İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Sücut Özgeçmiş	İstanbul M.	
Mahmut Tuncel	Sakarya M.	
A. Sibel Yanköneröglü	İstanbul	
Burhaneddin Özgür	Adana	
Sergin Tanrıku	Diğ. M.	
WLAS KARASU	Sivas M.	
SEREF ARPACI	DENİZLİ M.	
Kayhan Palan	Bursa	
Nail GİLER	Kocaeli	
İsmet Özbek	İzmir M.	
Gözem ÖZCAN	Muğla	
Namık TAN	İstanbul	
Hikmet Talim Halkı	İzmir	
Hasan Öztürk	BURSA	
Gökçe BÖRGEN	İzmir	
Arslan Uzun	Miyaz	
Sibel Sücran	Trebun	
Talih ÖZCAN	DİCE	
Seyit TORUN	ORDU	
Ayhan BAKAT	Adana	
A. Turay ÖZCAN	İzmir	

